

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

قانون منع شکنجه

تاریخ نشر: (۲) ثور سال ۱۳۹۶ هـ.ش نمبر مسلسل: (۱۲۵۶)

فرمان تقنینی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون منع شکنجه

شماره: (۲۴۶)

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۲/۱۴

ماده اول:

به تاسی از احکام فقره (۱۶) ماده شصت و چهارم و ماده هفتاد و نهم قانون اساسی افغانستان، قانون منع شکنجه را که بر اساس مصوبه شماره (۲۴) مؤرخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۲ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان در (۴) فصل و (۲۱) ماده تصویب گردیده است، توشیح می دارم.

ماده دوم:

وزیر عدلیه و وزیر دولت در امور پارلمانی موظف اند، متن قانون منع شکنجه و این فرمان را در خلال (۳۰) روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن شورا تقدیم نمایند.

ماده سوم:

این فرمان از تاریخ توشیح نافذ، همراه با مصوبه کابینه جمهوری اسلامی افغانستان و متن قانون مذکور، در جریده رسمی نشر گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

مصوبه

کابینه جمهوری اسلامی افغانستان در مورد طرح قانون منع شکنجه

شماره: (۲۴)

تاریخ: ۱۳۹۵/۱۲/۱۲

به تاسی از حکم ماده هفتاد ونهم قانون اساسی افغانستان طرح قانون منع شکنجه به داخل (۴) فصل و (۲۱) ماده در جلسه مؤرخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۲ کابینه جمهوری اسلامی افغانستان تصویب گردد.

محمد اشرف غنی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

فهرست مندرجات

قانون منع شکنجه

فصل اول

احکام عمومی

<u>ماده</u>	<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>
ماده اول:	مبنی.....	۱
ماده دوم:	اهداف.....	۱
ماده سوم:	اصطلاحات.....	۱
ماده چهارم:	ارایه شکایت در مورد شکنجه.....	۲
ماده پنجم:	حق جبران خساره.....	۲

فصل دوم

جلوگیری از شکنجه

ماده ششم:	منع شکنجه.....	۳
ماده هفتم:	عدم توجیه شکنجه.....	۳
ماده هشتم:	اتخاذ تدابیر به منظور جلوگیری از شکنجه.....	۳
ماده نهم:	حمایت از شاکی، شهود و تحقیق کنندگان.....	۳
ماده دهم:	درج اجتناب از شکنجه در لوایح و ظیفوی.....	۴
ماده یازدهم:	ایجاد کمیسیون منع شکنجه.....	۴
ماده دوازدهم:	وظایف و صلاحیت های کمیسیون.....	۵
ماده سیزدهم:	تعیین کمیته های بررسی قضایای شکنجه.....	۵
ماده چهاردهم:	وظایف و صلاحیت های کمیته.....	۶

ماده پانزدهم: نحوه رسیدگی به شکجه ۶

ماده شانزدهم: فراهم نمودن تسهیلات ۷

فصل سوم

مجازات

ماده هفدهم: مجازات شکجه ۸

ماده هجدهم: جبران خساره ۸

فصل چهارم

احکام نهایی

ماده نوزدهم: پیشنهاد مقررره ها ۹

ماده بیستم: ارجحیت احکام این قانون ۹

ماده بیست و یکم: تاریخ انفاذ ۹

قانون منع شکنجه

فصل اول

احکام عمومی

مبني

ماده اول:

این قانون در روشنی احکام مواد هفتم، بیست و هفتم و بیست و نهم قانون اساسی افغانستان، وضع گردیده است.

اهداف

ماده دوم:

اهداف این قانون عبارت اند از:

- ۱- رعایت و حفظ کرامت انسانی و تأمین حقوق مظنونین، متهمین و محکومین در مراحل تعقیب عدلی.
- ۲- جلوگیری از شکنجه مظنونین، متهمین، محکومین و سایر اشخاص در مراحل کشف جرم، تحقیق، محاکمه و تنفیذ مجازات.
- ۳- حمایت از متضررین شکنجه و شهود ارتکاب آن.
- ۴- تعقیب عدلی مرتکبین جرم شکنجه.
- ۵- تأمین جبران خساره متضرر جرم شکنجه.

اصطلاحات

ماده سوم:

(۱) اصطلاحات آتی در این قانون مفاهیم ذیل را افاده می نماید:

- ۱- شکنجه: عملی است که توسط مؤلف خدمات عامه یا هر مقام رسمی دیگر یا به امر، موافقه یا به اثر سکوت وی ارتکاب یابد و باعث درد یا تعذیب جسمی یا روانی شدید مظنون، متهم، محکوم یا شخص دیگر گردد، به یکی از مقاصد ذیل:

- مظنون یا متهم علیه خودش اعتراف نماید یا در مورد شخص دیگر معلومات دهد.

- شخص در مورد مظنون، متهم یا محکوم اطلاعات ارایه نماید.
 - تعبیض از هر نوعی که باشد یا تنبیه به نسبت جرمی که ارتکاب یافته است.
 - اکراه به اجرای یک عمل یا امتناع از آن در سایر موارد.
- ۲- محل سلب آزادی: نظارت خانه، توقیف خانه، محبس و مرکز اصلاح و تربیت اطفال، می باشد.
- (۲) تهدید به شکنجه در حکم شکنجه می باشد.
- (۳) اتخاذ تدابیر احتیاطی و تأمینی و تطبیق مجازات های قانونی، شکنجه شناخته نمی شود.

ارایه شکایت در مورد شکنجه

ماده چهارم:

هرگاه شخص در جریان تعقیب عدلی شکنجه شده باشد، خود، وکیل مدافع و یا اقارب وی می تواند، به خائنوالی، محکمه، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، کمیسیون عالی منع شکنجه و سایر مراجع ذیربط، شکایت نماید.

حق جبران خساره

ماده پنجم:

متضرر جرم شکنجه، مستحق جبران خساره ناشی از شکنجه می باشد.

فصل دوم

جلوگیری از شکنجه

منع شکنجه

ماده ششم:

پولیس، مؤظف ریاست عمومی امنیت ملی، منسوب وزارت دفاع ملی، خارنوالی، قاضی، مقام رسمی یا شخصی که برای اداره یا مقام رسمی کار می کند در هیچ یک از مراحل تعقیب عدلی نمی تواند، مظنون متهم، محکوم یا شخص دیگر را شکنجه نماید.

عدم توجیه شکنجه

ماده هفتم:

حالت جنگ یا خطر وقوع جنگ، عدم ثبات سیاسی داخلی یا هر حالت دیگر، دستور آمر مافوق و یا مقام ذیصلاح دلیل مشروعیت توسل به شکنجه شده نمیتواند.

اتخاذ تدابیر به منظور جلوگیری از شکنجه

ماده هشتم:

(۱) لوی خارنوالی، وزارت های امور داخله و دفاع ملی و ریاست عمومی امنیت ملی مکلف اند، در جریان استنطاق، تحقیق و محاکمه و تنفیذ مجازات به منظور جلوگیری از شکنجه مظنونین، متهمین و محبوسین در محلات سلب آزادی تدابیر لازم را اتخاذ نموده و از عدم توسل به شکنجه، مراقبت نمایند.

(۲) مسئولین مندرج فقره (۱) این ماده مکلف اند، از عدم توسل به شکنجه اطمینان حاصل نموده و در صورت وقوع آن، مرتکب را غرض تعقیب عدلی به مراجع ذیصلاح معرفی و تسلیم نمایند.

حمایت از شاکی، شهود و تحقیق کنندگان

ماده نهم:

مراجع مسئول کشف، تحقیق محاکمه و تنفیذ حکم مکلف اند، تدابیر لازم را به منظور تأمین مصئونیت شاکی، شهود، اعضای کمیته های تشخیص شکنجه و سایر نهاد های نظارت کننده، اتخاذ نمایند.

درج اجتناب از شکنجه در لوایح وظیفوی

ماده دهم:

مراجع کشف، تحقیق، محاکمه و تنفیذ مجازات مکلف اند، جلوگیری از توسل به شکنجه و رفتار های ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز را در لوایح و مقررات وظیفوی موظفین خویش درج نمایند.

ایجاد کمیسیون منع شکنجه

ماده یازدهم:

(۱) به منظور جلوگیری از شکنجه و پیگیری قضایای شکنجه، کمیسیون منع شکنجه به ترکیب ذیل، ایجاد می گردد:

- ۱- رئیس کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، به حیث رئیس.
 - ۲- معین وزارت عدلیه به حیث معاون.
 - ۳- عضو کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی به حیث عضو.
 - ۴- معین وزارت امور زنان به حیث عضو.
 - ۵- معاون لوی خانونالی به حیث عضو.
 - ۶- رئیس حقوق بشر و امور بین المللی زنان وزارت امور خارجه به حیث عضو.
 - ۷- رئیس عمومی محابس و توقیف خانه ها به حیث عضو.
 - ۸- رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال به حیث عضو.
 - ۹- رئیس اداره مبارزه با جرایم جنائی وزارت امور داخله به حیث عضو.
 - ۱۰- رئیس حقوق وزارت دفاع ملی به حیث عضو.
 - ۱۱- رئیس حقوق بشر ریاست عمومی امنیت ملی به حیث عضو.
 - ۱۲- رئیس طب عدلی به حیث عضو.
 - ۱۳- رئیس انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان به حیث عضو.
 - ۱۴- رئیس اتحادیه حقوق دانان افغانستان به حیث عضو.
 - ۱۵- نماینده جامعه مدنی در عرصه مربوط، به انتخاب رئیس کمیسیون منع شکنجه به حیث عضو.
- (۲) سکرتریت کمیسیون منع شکنجه به عهده کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، می باشد.

(۳) کمیسیون منع شکنجه در این قانون بنام کمیسیون یاد می گردد.

وظایف و صلاحیت های کمیسیون

ماده دوازدهم:

(۱) کمیسیون دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- نظارت از محلات سلب آزادی بدون اطلاع قبلی.

۲- ایجاد کمیته های بررسی قضایای شکنجه.

۳- حصول اطمینان از اطلاع دهی قضایای شکنجه به مراجع ذیصلاح غرض تعقیب عدلی.

۴- مراقبت از عدم شکنجه، در محلات سلب آزادی.

۵- پیگیری رسیدگی به قضایای شکنجه در مراجع عدلی و قضائی.

۶- طرح برنامه های آموزشی به منظور آگاهی مؤلفین مراجع کشف، تحقیق، محاکمه و تنفیذ مجازات از ممنوعیت شکنجه و رفتار های ظالمانه، غیر انسانی و تحقیر آمیز در مراکز سلب آزادی وزارت های امور داخله، دفاع ملی و ریاست عمومی امنیت ملی.

۷- درج قضایای شکنجه به شمول هویت مرتکب و مجنی علیه شکنجه اعم از اینکه تحت بررسی بوده و یا فیصله نهایی در مورد آن صادر یا اقدامات تأدیبی تعمیل گردیده است.

۸- رایه گزارش راجع به نقض احکام این قانون به ریاست جمهوری و شورای ملی.

۹- تصویب برنامه و وضع رهنمود به منظور تطبیق بهتر احکام این قانون.

(۲) طرز فعالیت کمیسیون توسط طرز العملی تنظیم می گردد که از طرف کمیسیون تصویب می شود.

تعیین کمیته های بررسی قضایای شکنجه

ماده سیزدهم:

(۱) به منظور بررسی قضایای شکنجه، کمیته های بررسی قضایای شکنجه به ترکیب ذیل ایجاد می گردد:

۱- متخصص طب عدلی به حیث رئیس.

۲- متخصص صحت روانی به حیث عضو.

۳- نماینده وزارت امور داخله به حیث عضو.

۴- نماینده وزارت امور زنان به حیث عضو.

- ۵- نماینده اداره خرنوالی به حیث عضو.
- ۶- نماینده ریاست عمومی امنیت ملی به حیث عضو.
- ۷- نماینده کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان به حیث عضو.
- ۸- نماینده انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان به حیث عضو.
- ۹- نماینده اتحادیه حقوق دانان افغانستان به حیث عضو.
- ۱۰- یک نماینده از جامعه مدنی که در عرصه جلوگیری از شکنجه فعالیت می نماید با انتخاب کمیسیون، به حیث عضو.

(۲) کمیته بررسی قضایای شکنجه در این قانون بنام کمیته یاد می گردد.

(۳) طرز فعالیت کمیته توسط طرز العملی تنظیم می گردد که از طرف کمیسیون تصویب می شود.

وظایف و صلاحیت های کمیته

ماده چهاردهم:

کمیته دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱- بازدید از محلان سلب آزادی بدون اطلاع قبلی.
- ۲- مصاحبه با مظنونین، متهمین و محکومین.
- ۳- شناسائی موارد شکنجه، تشخیص نحوه شکنجه و اطلاع از شکنجه به خرنوالی مربوط.
- ۴- تثبیت درد یا عذاب جسمی یا روانی که به مجنی علیه شکنجه وارد شده و میزان شدت آن.
- ۵- تعیین خساره ناشی از صدمه شدید جسمی یا روانی که به مجنی علیه شکنجه وارد گردیده است، به شمول مصارف تداوی وی.
- ۶- ارائه گزارش به کمیسیون.

نحوه رسیدگی به شکنجه

ماده پانزدهم:

کمیته حین بررسی واقعات شکنجه روش های را که در پروتوکول استانبول و پروتوکول الحاقیه کنوانسیون منع شکنجه تعیین گردیده، رعایت می نمایند.

فراهم نمودن تسهیلات

ماده شانزدهم:

مسئولین محلات سلب آزادی مکلف اند به منظور بررسی وضعیت اشخاص تحت نظارت یا توقیف و محبوس، تسهیلات لازم را برای رئیس و اعضای کمیسیون، کمیته و نمایندگان کمیته بین المللی علیه شکنجه، حسب ذیل فراهم نمایند:

۱- ورود به محل سلب آزادی.

۲- دسترسی به اطلاعات مربوط به تعداد اشخاص که در محل سلب آزادی نگهداری می شوند.

۳- دسترسی به اطلاعات در رابطه به رفتار، موقعیت و شرایط بازداشت اشخاصی که در محل سلب آزادی نگهداری می شوند.

۴- مشاهده از محل سلب آزادی و تأسیسات مربوط.

۵- ملاقات با اشخاصی که در محل سلب آزادی نگهداری می شوند با رعایت اصل حریمیت بدون حضور مسئولین ذیربط.

۶- ارائه دفاتر ثبت مظنونین، متهمین و محکومین در صورت تقاضا.

فصل سوم

مجازات

مجازات شکنجه

ماده هفدهم:

- (۱) شخصی که مرتکب شکنجه گردد، به حبس متوسط بیش از سه سال، محکوم می گردد.
- (۲) هرگاه مجنی علیه شکنجه، طفل یا زن باشد، مرتکب به حداکثر مجازات جرم شکنجه، محکوم می گردد.
- (۳) هرگاه متهم در نتیجه شکنجه به قتل برسد، مرتکب به جزای پیش بینی شده قتل عمد و در صورتی ضرب و جرح علاوه بر مجازات جرم شکنجه به جزای جرم ضرب و جرح، نیز محکوم می گردد.

جبران خساره

ماده هجدهم:

- (۱) در تمام حالات مندرج این فصل مرتکب علاوه بر مجازات جرم مرتکبه به جبران خساره ناشی از شکنجه، نیز محکوم می گردد.
- (۲) هرگاه مرتکب فاقد توانایی مالی بوده یا دارایی وی تثبیت شده نتواند، مرجعی که مرتکب، کارکن آن است، مکلف به جبران خساره مندرج فقره (۱) این ماده می باشد.

فصل چهارم

احکام نهایی

پیشنهاد مقررہ ہا

مادہ نژدہم:

کمیسیون می تواند به منظور تطبیق بہتر احکام این قانون، مقررہ ہا را پیشنہاد و طرز العمل ہا را وضع نماید.

ارجحیت احکام این قانون

مادہ بیستم:

ہرگاہ حکمی از احکام این قانون با قانون محاسب و توقیف خانہ ہا یا سایر اسناد تقنینی در تعارض باشد حکم این قانون مرجح دانستہ می شود.

تاریخ انفاذ

مادہ بیست و یکم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ می شود و با انفاذ این قانون مادہ دوصدو ہفتادو پنجم قانون جزاؤ منتشرہ جریدہ رسمی شمارہ ۳۴۷ سال ۱۳۵۵ لغو می گردد.